PUNYASHLOK AHILYADEVI HOLKAR SOLAPUR UNIVERSITY, SOLAPUR

NAAC Accredited - 2022
'B++' Grade (CGPA 2.96)

Faculty of Humanities

Course Name – **M.A. I**

Syllabus for the Subject Language

Prakrit

Sem. - I & II

With effect from

June - 2026

PUNYASHLOK AHILYADEVI HOLKAR SOLAPUR UNIVERSITY, SOLAPUR
Faculty of Huminites

PRAKRIT *
M.A. Part – I [SEM-I &II]

NEP w.e.f. 2026

1) Preamble

PRAKRIT language is one of the Ancient & classical language of India, which transmit the cultural, social and philosophical thoughts. The study of Prakrit language is not only important but an imperative to have a clear and objective grasp of Indian original history and linguistics.

The Board of Studies should briefly mention foundation, core and applied components of the course/paper. The student should get into the prime objectives and expected level of study and advance knowledge at examination with required outcome in terms of basic level.

2) GENERAL OBJECTIVES OF THE COURSE/ PAPER:

i) To acquaint with the Prakrit language, its different roots and Grammar.

ii) To Study the life and work of Indian ancient Prakrit Authors & Aacharya.

iii) To Study Jain Philosophy written in Prakrit literature.

iv) To introduce the Literature in Prakrit Language

v) To introduce the scientific knowledge in Prakrit Language

vi) To study of Modern Indian Languages

vii) To inculcate language related skills.

PUNYASHLOK AHILYADEVI HOLKAR SOLAPUR UNIVERSITY, SOLAPUR

Faculty of Huminites

M. A. Prakrit, Part - I, Sem. I

NEP, w. e. f. June 2026

Sem. I	Code	Title of the Paper	Semester Exam			L	T	P	Credits
			Th.	IA	Total				
First – Prakrit - Hard Core (Compulsory Paper)									
Com	DSC 1.1	प्राकृत भाषेचा इतिहास History of Prakrit Language	60	40	100	3	1	0	4
Com	DSC 1.2	अर्धमागधी आगम Ardhamagdhi Aagam	60	40	100	3	1	0	4
Com	DSC 1.3	सद्धांतचक्रवर्ती ने मचंद्राचार्य आ ण द्रव्यसंग्रह Siddhantchakravarti Nemichandrachary aani Dravyasangraha	60	40	100	3	1	0	4
Com	DSC 1.4	प्राकृत व्याकरण परिचय Introduction to Prakrit Grammar	30	20	50	3	1	0	2
Discipline Specific Elective – Elective **(Any One)**									
Any1	DSE 1.1	प्राकृत शलालेख Prakrit Inscriptions	60	40	100	3	1	0	4
Any1	DSE 1.2	प्राकृत महाकाव्य Prakrit Mahakavya	60	40	100	3	1	0	4
Any1	DSE 1.3	अनुप्रेक्षा ध्यान आ ण बारसाणुवेक्खा Anupreksha Dhyan aani Barasanuvekkha	60	40	100	3	1	0	4
Any1	DSE 1.4	आ. देवसेन व त्यांचे साहित्य Aa. Devasen & His Literature	60	40	100	3	1	0	4
Any1	DSE 1.5	प्राकृत खंड काव्य Prakrit Volume Poetry	60	40	100	3	1	0	4
Any1	DSE 1.6	प्राकृत व्याकरण साहित्य Prakrit Vyakaran Sahitya	60	40	100	3	1	0	4
RM – Research Methodolgy (Compulsory)									
Com	RM 1.1	Prakrit Language & Literature: Research Methodology प्राकृत भाषा व साहित्य: संशोधन पद्धती शास्त्र	60	40	100	3	1	0	4
			330	**220**	**550**	**16**	**6**	**0**	**22**

L = Lecture, **IA =** Internal Assessment, **DSC =** Discipline Specific Core,
DSE = Discipline Specific Elective, **RM=** Research Methodology, **OJT=** On Job Training,
FP= Field Project, **RP=** Research Project, **Credits of Theory** = 4 Hours of Teaching per Week

PUNYASHLOK AHILYADEVI HOLKAR SOLAPUR UNIVERSITY, SOLAPUR

Faculty of Huminites

M. A. Prakrit, Part - I, Sem.- II

NEP, w. e. f. June 2026

Sem. II	Code	Title of the Paper	Semester Exam			L	T	P	Credits
			Th.	IA	Total				
Sem. - II Prakrit - Discipline Specific Compulsory									
Com	DSC 2.1	प्राकृत साहित्याचा इतिहास आ ण कथा History of Prakrit Literature & Stories	60	40	100	3	1	0	4
Com	DSC 2.2	प्राकृत काव्य Prakrit kavya	60	40	100	3	1	0	4
Com	DSC 2.3	शौरसेनी आगम Shaurseni Aagam	60	40	100	3	1	0	4
Com	DSC 2.4	Manuscript Research Methodology ह्स्त ल खत ग्रंथ संशोधन पद्धती	30	20	50	1	1	0	2
Discipline Specific Elective (Any One)									
Any1	DSE 2.1	प्राकृत कथा साहित्य Prakrit katha Sahitya	60	40	100	3	1	0	4
Any1	DSE 2.2	हरिभद्रसुरी आ ण त्यांचे साहित्य Haribhadrasuri and his Literature	60	40	100	3	1	0	4
Any1	DSE 2.3	प्राकृत चंपू काव्य 'कुवलयमाला' Prakrit ChampuKavya 'kuvalayamala'	60	40	100	3	1	0	4
Any1	DSE 2.4	भावपाहुड Bhavpaahuda	60	40	100	3	1	0	4
Any1	DSE 2.5	पाली साहित्याचा परिचय Introduction of Pali Literature	60	40	100	3	1	0	4
Any1	DSE 2.6	मराठी जननी महाराष्ट्री प्राकृत Marathi Janani Maharashtri Prakrit	60	40	100	3	1	0	4
OJT/ FP (Only One)									
Com	OJT/ FP	Prakrit Research Institute Work Experinence प्राकृत संशोधन संस्थेत अनुभव/ Field Project क्षेत्र प्रकल्प	60	40	100	1	3	0	4
			330	**220**	**550**	**16**	**6**	**0**	**22**

L = Lecture, **IA =** Internal Assessment, **DSC =** Discipline Specific Core,
DSE = Discipline Specific Elective, **RM=** Research Methodology, **OJT=** On Job Training,
FP= Field Project, **RP=** Research Project, **Credits of Theory** = 4 Hours of Teaching per Week

PUNYASHLOK AHILYADEVI HOLKAR SOLAPUR UNIVERSITY, SOLAPUR

Faculty of Humanities

PRAKRIT * M.A. Part – I [SEM-I]

NEP * w.e.f. 2026

Semester – I	Title of the Paper (Credit)
Subject	**Compulsory Paper**
DSC 1.1	History of Prakrit Language (Cr. 04) प्राकृत भाषेचा इतिहास
DSC 1.2	Ardhamagdhi Aagam (Cr. 04) अर्धमागधी आगम
DSC 1.3	Siddhantchakravarti Nemichandrachary aani Dravyasangraha (Cr. 04) सद्धांतचक्रवर्ती ने मचंद्राचार्य आ ण द्रव्यसंग्रह
DSC 1.4	Prakrit Vyakran Parichay (Cr. 02) प्राकृत व्याकरण परिचय
	Electives (Any one)
DSE 1.1	Prakrit Inscriptions (Cr. 04) प्राकृत शलालेख
DSE 1.2	Prakrit Mahakavya प्राकृत महाकाव्य
DSE 1.3	Anupreksha Dhyan aani 'Barasanuvekkha' अनुप्रेक्षा ध्यान आ ण बारसाणुवेक्खा
DSE 1.4	Aacharya Devasen and his Literature आचार्य देवसेन आ ण त्यांचे साहित्य
DSE 1.5	Prakrit Volume Poetry प्राकृत खंड काव्य
DSE 1.6	Prakrit Vyakaran Sahitya प्राकृत व्याकरण साहित्य
	RM - Compulsory Paper
RM 1.1	Prakrit Language & Literature: Research Methodology (Cr. 04) प्राकृत भाषा व साहित्य: संशोधन पद्धती शास्त्र

PUNYASHLOK AHILYADEVI HOLKAR SOLAPUR UNIVERSITY, SOLAPUR

Faculty of Humanities

PRAKRIT * M.A. Part – I

[Sem-II]

Semester – II	Title of the Paper
Subject	**Compulsory Paper**
DSC 2.1	History of Prakrit Literature & Stories (Cr. 04) प्राकृत साहित्याचा इतिहास आ ण कथा
DSC 2.2	Prakrit Kavya (Cr. 04) प्राकृत काव्य
DSC 2.3	Shaurseni Aagam (Cr. 04) शौरसेनी आगम
DSC 2.4	Manuscript Research Methodology (Cr. 02) हस्त ल खत ग्रंथ संशोधन पद्धती
	Electives (Any one)
DSE 2.1	Prakrit Katha Sahitya (Cr. 04) प्राकृत कथा साहित्य
DSE 2.2	Haribhadrasuri and his Literature हरीभद्रसुरी आ ण त्यांचे साहित्य
DSE 2.3	Prakrit Champu Kavya 'Kuvalayamala' प्राकृत चंपु काव्य 'कुवलयमाला'
DSE 2.4	Bhavapahuda भावपाहुड
DSE 2.5	Introduction of Pali Literature पाली साहित्याचा परिचय
DSE 2.6	Marathi Janani Maharashtri Prakrit मराठी जननी महाराष्ट्री प्राकृत
	OJT/ FP (on Job Training/ Field Project)
OJT/ FP 2.1	Prakrit Research Institute Work Experience (Cr. 04) प्राकृत संशोधन संस्था अनुभव/ Field Project क्षेत्र प्रकल्प

PUNYASHLOK AHILYADEVI HOLKAR SOLAPUR UNIVERSITY, SOLAPUR

Faculty of Humanities

PRAKRIT * M.A., Part – I, [SEM - I]

NEP * w.e.f. 2026

Compulsory Paper

DSC 1.1: प्राकृत भाषेचा इतिहास

History of Prakrit Language

Max. Mark: 60 + 40 **Total Lectures: 60 hrs.**

Unit No. 1	प्राकृत: उगम व वकास **Prakrit: Origin & Development**	**Lectures : 15**
	I) वैश्विक भाषा परिवार, प्राकृतचा उद्‌गम आ ण वकास II) छांदस, लौ कक संस्कृत व प्राकृत भाषा यांचे स्वरूप I) Global Language Family, Origin of Prakrit language and its Development II) Chhandas, Sanskrit and Prakrit Language and its Format	
Unit No. 2	प्राकृत भाषेचे प्रकार **Types of Prakrit Language**	**Lectures : 15**
	I) भारतीय भाषा काल आ ण भा षक वकास II) प्राकृत भाषेचे प्रादे शक प्रकार आ ण स्वरूप I) Indian Language Period and Development of Language II) Types of Prakrit language and Nature	
Unit No. 3	प्राकृत आ ण अपभ्रंश भाषेचे आधुनिक भाषेस योगदान **Contri. of Prakrit & Apabhransha to Modern Indian Language**	**Lectures : 15**
	I) अर्वाचीन भारतीय भाषा काळ आ ण अपभ्रंश II) आधुनिक भारतीय भाषावरील प्राकृत आ ण अपभ्रंश भाषेचा प्रभाव I) Modern Indian Language Period and Apabhransha II) Impact on Modern Indian Language of Apabhransha	
Unit No. 4	प्राकृत भाषा: वर्णमाला आ ण शब्दसंग्रह **Prakrit Language: Alphabet and Vocabulary**	**Lectures : 15**
	I) प्राकृत वर्णमाला, स्वर आ ण व्यंजन II) प्राकृत भाषेतील ध्वनीतत्व, उच्चारण स्थान व शब्दांचे वर्गीकरण I) Prakrit Alphabet, Vowels and Consonants II) Prakrit Phonetics, pronunciation location and Classification of Words	

Reference Books:

1. Prakrit Bhasha Aur Sahitya Ka Aalochnatmak Itihas: Dr. N.C. Shastri, Tara Book Agency, Varanasi
2. Prachin Bhartiya Bhashashastra: M. Pandit, Nirali Prakashan, Pune
3. Prakrit bhasha Aur Sahitya, Prof. Hrishabhchandra Jain, RIPJA, Vaishali, (Bihar)
4. Natyashastra mein Prakrit Sandarbh, Dr. Sudarshan Mishra, Prakrit Study Centre, CSU, Jaipur
5. Prakrit Bhashaon ka Itihas, Dr. Sudarshan Mishra, Pali-Prakrit Project, CSU, Delhi
6. Prachya-Paishachi evam Avanti Prakrit (L&S), Dr, Sudarshan Mishra, Pali-Prakrit Yojna, CSU, Delhi
7. Prakrit Sahitya aur Bhartiya Paramparaye, Prof. Radhavallabh Tripathi, CSU, Delhi
8. Prakrit Bhasha se anupranit Bhartiya Bhashaye, Dr. Jyotibabu Jain, Bhartiya Jnanpith, Delhi

PUNYASHLOK AHILYADEVI HOLKAR SOLAPUR UNIVERSITY, SOLAPUR

Faculty of Humanities

PRAKRIT * M.A., Part – I [SEM-I]

NEP * w.e.f. 2026

Compulsory Paper

DSC 1.2: अर्धमागधी आगम

Ardhamagdhi Aagam

Max. Mark: 60 + 40 **Total Lectures: 60 hrs.**

Unit No. 1	**Ardhamagdhi: Introduction** अर्धमागधी: ओळख	**Lectures : 15**
	I) Origin and Development of Ardhamagdhi Language II) Characteristic and Nature of Ardhamagdhi I) 'अर्धमागधी' भाषा: उगम आ ण वकास II) अर्धमागधी भाषेचे स्वरूप आ ण वै शष्ट्ये	
Unit No. 2	**Introduction of 'Ardhamagdhi' Literature** **'**अर्धमागधी**'** साहित्याचा परिचय	**Lectures : 15**
	I) Aagam literature: Introduction, II) 45 Aagams: subject, Philosophy and I) आगम साहित्य: परिचय, वाचना, स्थ वर परंपरा व साहित्य वकास II) 45 आगम: वषय, तत्वज्ञान आ ण सद्धांत	
Unit No. 3	**Aacharang: Introduction** आचारांग **:** परिचय	**Lectures : 15**
	I) 'Aacharang': Writer, Introduction II) Pratham Adhyayan - 'Shastraparidnya I) आचारांग ग्रंथ: परिचय, रचनाकार II) प्रथम अध्याय: शस्त्रपरिज्ञा	
Unit No. 4	**'Aacharang' text** 'आचारांग' मूलपाठ	**Lectures : 15**
	I) Dvitiya Adhyayan - 'Lokvijay' II) Philosophical Aspect of 'Aacharang' I) द् वतीय अध्याय: लोक वजय II) अध्यात्मिक व आचारदृष्ट्या महत्व व घटक	

Reference Books:

1. Aacharang: Aagam Prakashan Samiti, Byavar (Rajsthan)
2. Jain aagam Sahitya Manan evam Mimasa, & Chhedsutra Parisheelan, Devendra Muni,Tarak, Udaipur
3. Introduction to Ardhamagdhi, Dr. Ghatge, Sanmati Teerth, Pune
4. Ardhamagdhi Prakrit Sahitya ka Itihas, Prof. V. Choudhari, Dr. Manju Bala, RIPJA, Vaishali (Bihar)
5. Prachin Ardhmagdhi ki Khoj mein, K.R. Chandra, Prakrit Jain Vidya vikas Fund, Ahmedabad
6. Guru Paramapra se prapt Digambar Jain aagam, Dr. M.D.Vasantraj,Varni Jain Sansthan,Varanasi
7. Ang Sahitya: Manan evam Mimasa, Ed.by Prof. Sagaramal Jain, Aagam, Ahinsa Prakrit, Udaipur
8. Prakirnak Sahitya: Manan evam Mimasa, Ed. Prof. Sagaramal Jain, Aagam, Ahinsa Prakrit, Udaipur

PUNYASHLOK AHILYADEVI HOLKAR SOLAPUR UNIVERSITY, SOLAPUR

Faculty of Humanities

PRAKRIT * M.A., Part – I [SEM-I]

NEP * w.e.f. 2026

Compulsory Paper

DSC 1.3: सद्धांतचक्रवर्ती ने मचंद्राचार्य आ ण द्रव्यसंग्रह

Siddhantchakravari Nemichandracharya and 'Dravyasangraha'

Max. Mark: 60 + 40 **Total Lectures: 60 hrs.**

Unit No. 1	**Aa. Nemichandra: Life and Work** सद्धांतचक्रवर्ती ने मचंद्राचार्य जीवन आ ण कार्य	**Lectures: 15**
	I) Nemichandra: Introduction and Literary Contribution II) Nemichandra: Contribution to Jain aagam Literature I) आ. ने मचंद्र: परीचय आ ण साहित्य II) आ. ने मचंद्र यांचे जैनागमास योगदान	
Unit No. 2	**Dravyasangraha: Introduction** द्रव्यसंग्रह: परिचय	**Lectures : 15**
	I) Dravyasangraha: Linguistic Characteristics II) Spiritual Grandeur of Dravyasangraha I) द्रव्यसंग्रहाची भा षक वै शष्ट्ये II) द्रव्यसंग्रहाचे अध्यात्मिक वैभव	
Unit No. 3	**Dravyasangraha: Text** द्रव्यसंग्रह: मूलपाठ	**Lectures : 15**
	I) Verse: 01-30 I) गाथा: 01-30	
Unit No. 4	**Dravyasangraha: Text** द्रव्यसंग्रह: मूलपाठ	**Lectures : 15**
	I) Verse: 31-58 I) गाथा: 31-58	

Reference Books:

1. Bruhaddravyasangraha: Aa. Nemichandra, Shrimad Rajchandra Aashram Agas (Gujrat)
2. Shaurseni Prakrit Bhasha Sahitya Ka Sankshipta Itihas, Dr. Rajaram Jain, Kundkund Bharti, Delhi
3. Shourseni Sahityaka Itihas, Dr. Indu Jain, Sapurnanand Sanskrit University, Varanasi
4. Dravya Vigyan, Sadhvi Dr. Vidyutprabha, Prakrit Bharti Academy, Jaipur
5. Dravya Sangraha, Pandit Dhanyakumar Bhore, Shree Mahaveer Bramhacharya, Karanja, Washim
6. Shatdravya ki Vaigyanik Mimasa, Dr. Narayanlal Kachhara, Prakrit Bharti Academy, Jaipur
7. Prakrit Bhasha aur Sahitya, Pro. Dr. Hrishabhchandra Jain, RIPJA, Vaishali (Bihar)
8. Guru Paramapra se prapt Digambar Jain aagam, Dr. M.D.Vasantraj,Varni Jain Sansthan,Varanasi
9. Aa. Nemichandra ke grantho mein Karm Chintan, Dr. Veerchandra Jain, PrachyaVidya, Ladnun (Raj.)

PUNYASHLOK AHILYADEVI HOLKAR SOLAPUR UNIVERSITY, SOLAPUR

Faculty of Humanities

PRAKRIT * M.A. Part – I [SEM-I]

NEP * w.e.f. 2026

Compulsory Paper

DSC 1.4: प्राकृत व्याकरण परिचय

Introduction to Prakrit Grammar

Max. Mark: 30 + 20 **Total Lectures: 60 hrs.**

Unit No. 1	**Prakrit Alphabet: Places and Mode of Pronunciation** प्राकृत वर्ण: उच्चारण स्थाने व पद्धती	**Lectures : 07**
	I) Prakrit Alphabet, Places of Pronunciation and Mode of Pronunciation II) Anusvara, nasal and visarga I) प्राकृत वर्णमाला, उच्चारण स्थाने आ ण उच्चारण पद्धती II) अनुस्वार, अनुना सक आ ण वसर्ग	
Unit No. 2	**Grammatical concepts** व्याकर णक संकल्पना	**Lectures : 08**
	I) Word Study: end character based, types of word II) Noun (noun), pronoun, adverb, adjective, participle idea I) शब्द प्रकार: अंत्य वर्ण आधारित II) नाम (संज्ञा), सर्वनाम, अव्यय, वशेषण, कृदंत	
Unit No. 3	**Prakrit composite characters and inflections** प्राकृत संयुक्त वर्ण व वभक्ती	**Lectures : 08**
	I) compound character rule II) causative inflection (a/a/e/u end words, masculine/feminine/neutral gender suffix) I) संयुक्त वर्ण नियम II) कारक वभक्ती (अ/आ/इ/उ अंत शब्द व लंग आधारित प्रत्यय)	
Unit No. 4	**Sound Change** ध्वनी परिवर्तन	**Lectures : 07**
	I) Sound Change - Vowel II) Sound Changes - Consonants I) ध्वनी परिवर्तन - स्वर II) ध्वनी परिवर्तन - व्यंजन	

Reference Books:

1. Prakrit Swayam Shikshak, Dr. Premsuman Jain, Prakrit Bharati Academy, Jaipur
2. Baal Roop Prakrit, Dr. Udaychandra Jain, Udaipur
3. Prakrit vyakran Praveshika, Dr. Satyaranjan Banerjee, BL Institute, Delhi
4. Paramparagat Prakrit Vyakran Ki Samiksha Aur Ardhmagdhi, K. R. Chandra,
5. Prakrit bhashaonka Tulanatmak Vyakran, K. R. Chandra,
6. Prakrit Bhashaonka Vyakran, Richard Pischel, Trans. By

PUNYASHLOK AHILYADEVI HOLKAR SOLAPUR UNIVERSITY, SOLAPUR

Faculty of Humanities

PRAKRIT * M.A., Part – I [SEM-I]

NEP * w.e.f. 2026

DSE (Discipline Specific Elective) (Any one)

DSE 1.1: प्राकृत शलालेख
Prakrit Inscriptions

Max. Mark: 60 + 40 **Total Lectures: 60 hrs.**

Unit No. 1	**Development of Writing System** लेखन पद्धतीचा वकास	**Lectures : 15**
	I) Mediums of Inscription II) Scripts, Languages and Importance of Prakrit Inscriptions I) लेख आ ण त्यांची माध्यमे II) प्राचीन प्राकृत लेख: भाषा, स्वरूप, लपी आ ण महत्व	
Unit No. 2	**Introduction of Ancient Inscription** प्राचीन शलालेखांचा परिचय	**Lectures : 15**
	I) Badali Inscription : Importance and Study of original Text II) King Ashok and his Girnar Inscription : Study of original Text I) बडली शलालेख: महत्व आ ण मूळ लेखाचे अध्ययन II) सम्राट अशोक यांचा गरनार शलालेख: मूळ लेखाचे अध्ययन	
Unit No. 3	**King Kharvelaand his 'Hathi gumpha' Inscription** सम्राट खारवेल यांचा हाथीगुंफा शलालेख	**Lectures : 15**
	I) Hathi Gumpha Inscription of King Kharvela: Study of original Text II) Hathi Gumpha Inscription of King Kharvela: Study of original Text I) सम्राट खारवेल यांचा हाथीगुंफा शलालेख: मूळ लेखाचे अध्ययन II) सम्राट खारवेल यांच्या हाथीगुंफा शलालेखाचे भा षक, ऐतिहा सक महत्व	
Unit No. 4	**King Kakkuka's Ghatyal Inscription** राजा कक्कुक यांचा घट्याळ शलालेख	**Lectures : 15**
	II) King Kakkuka: Study of original Text II) Importance of Kakkuka Manuscripts I) कक्कुक यांचा घट्याळ शलालेख: मूळ लेखाचे अध्ययन II) कक्कुक यांच्या घट्याळ शलालेखाचे भा षक, ऐतिहा सक महत्व	

Reference Books:

1. Purabhilekhvidya, Dr. Shobhana Gokhale, Continental Publ., Pune
2. Prakrit Bhasha aur Sahitya Ka Aalochanatmak Itihas, Dr. N.C. Shastri, Tara Book Ag., Varanasi
3. Samrat Kharvel aur Uska Rajatvakaal, Kanhaiyalal Agrawal,
4. Jain Pandulipiya evam Shilalekh: Ek parishilan, Dr. Rajaram Jain, Shri G. Varni Sansthan, Varanasi
5. Pandulipi Vidnyan, Dr. Satyendra, Rajsthan Hindi Granth, Jaipur
6. Bhartiya Puralipividya, Dr.Krishnadatta Vajpayee
7. Devnagari Mudrakshar Lekhankala Vol. 1, Dr. Bapurao Naik, Maharashtra Sahitya Parishad,
8. Prachin Bhartiya Lipimala, Dr. Gourishankar H. Ojha, Shabda Mahima Prakashan, Jaipur
9. Bhartiya Lipinche Moulik Ekrup, Pt. G.S. Hebbar, Maharashtra Rajya Sa.& San. Mandal, Mumbai

PUNYASHLOK AHILYADEVI HOLKAR SOLAPUR UNIVERSITY, SOLAPUR

Faculty of Humanities

PRAKRIT * M.A., Part – I [SEM-I]

NEP * w.e.f. 2026

DSE (Discipline Specific Elective) (Any one)

DSE 1.2: प्राकृत महाकाव्य

Prakrit Mahakavya

Max. Mark: 60 + 40 **Total Lectures: 60 hrs.**

Unit No. 1	**Epic : Nature and Types** महाकाव्य - स्वरूप व प्रकार	**Lectures : 15**
	I) महाकाव्यांचे स्वरूप II) महाकाव्यांची वै शष्ट्ये I) Nature of Epic II) Characteristic of Epic	
Unit No. 2	**Development of Prakrit Epic** प्राकृत महाकाव्यांचा वकास	**Lectures : 15**
	I) महाकाव्यांचा साहित्यिक वकास II) प्राकृत महाकाव्यांचे प्रकार I) Development of Prakrit Epic II) Types of Prakrit Epic	
Unit No. 3	**Prakrit Epic Literature** प्राकृत महाकाव्य साहित्य	**Lectures : 15**
	I) प्राकृत महाकाव्य साहित्य रचनांचा परिचय II) महाकाव्य रचनाकार व भा षक वै शष्ठ्ये I) Introduction of Prakrit Epic Literature II) Composer of Epic Literature and Characteristics of Language	
Unit No. 4	**Gaudavaho: Original Text** 'गउडवहो' **:** मूळ ग्रंथ अध्ययन	**Lectures : 15**
	I) 'गउडवहो': रचनाकार परिचय, भा षक वै शष्ट्ये II) 'गउडवहो': मूळ पाठ, निवडक गाथा, प्रारं भक १०० गाथा I) Gaudavaho: Introduction of Composer & Characteristic of Language II) Gaudavaho: Original Text, Selected Text, First 100 verse	

Reference Books:

1. Gaudavaho, Rampanivad, RIPJA, Vaishali (Bihar)
2. Prakrit Bhasha aur Sahitya Ka Aalochanatmak Itihas, Dr. N.C. Shastri, Tara Book Ag., Varanasi
3. Prakrit bhasha Aur Sahitya, Pro. Dr. Hrishabhchandra Jain, RIPJA, Vaishali, (Bihar)
4. Prakrit ke pratinidhi Mahakavya, Dr. Shailendrakumar Rai, RIPJA, Vaishali, (Bihar)
5. Prakrit Bhashaonka Vyakaran, Dr. R. Pischel
6. Prakrit Sahitya Ka itihas, Dr. Jagdishchandra Jain, Choukhamba Publications, Varanasi
7. Prakrit Sahitya aur Bhartiya Paramparaye, Prof. Radhavallabh Tripathi, CSU, Delhi

PUNYASHLOK AHILYADEVI HOLKAR SOLAPUR UNIVERSITY, SOLAPUR

Faculty of Humanities

PRAKRIT * M.A. Part – I [SEM-I]

NEP * w.e.f. 2026

DSE (Discipline Specific Elective) (Any one)

DSE 1.3: अनुप्रेक्षा ध्यान आ ण 'बारसाणुवेक्खा'

Anupreksha Dhyan aani Barasanuvekkha

Max. Mark: 60 + 40 **Total Lectures: 60 hrs.**

Unit No. 1	**Anupreksha** अनुप्रेक्षा	**Lectures : 15**
	I) Anupreksha: Nature, Characteristics and Usability II) Anupreksha: Available Literature - An overview I) अनुप्रेक्षा भावना: स्वरूप, वै शष्ट्ये व उपयो गता II) अनुप्रेक्षा साहित्य: उपलब्ध साहित्य - एक सं क्षप्त परिचय	
Unit No. 2	**Meditation (Dhyan)** ध्यान	**Lectures : 15**
	I) Nature of Meditation II) Characteristic of Meditation I) ध्यानाचे स्वरूप II) ध्यानाची वै शष्ट्ये	
Unit No. 3	**Barasanuvekkha: Introduction** बारसाणुवेक्खा: परिचय	**Lectures : 15**
	I) Aacharya Kundakunda: Introduction of Life and Literary Work II) Barasanuvekkha: Introduction, Subject and Characteristic I) रचनाकार - आ. कुंदकुंद: जीवन व साहित्य परिचय II) बारसाणुवेक्खा: परिचय , वषय व वै शष्ठये	
Unit No. 4	**Barasanuvekkha Text** बारसाणुवेक्खा: मूळ गाथा	**Lectures : 15**
	I) Anupreksha : Primary 6 Spirit: Verse: 01- 42 (Mangalacharan and other) II) Anupreksha : Secondary 6 spirit: Verse 43 - 91 I) अनुप्रेक्षेच्या प्रारं भक ६ भावना - गाथा : 01 ते 42 (मंगलाचरण व अन्य) II) अनुप्रेक्षेच्या उर्वरित ६ भावना - गाथा: 43 ते 91	

Reference Books:

1. Jain Sahitya Ka Bruhat Itihas, Parshwanath Vidyashram Shodh Sansthan, Varanasi.
2. Barsanuvekha, Jain Sanskruti Sangh, Solapur.
3. Kartikeyanupreksha, Shri Mahaveer Dnyanopasana Samiti, Karanja.
4. Prakrit bhasha Aur Sahitya, Pro. Dr. Hrishabhchandra Jain, RIPJA, Vaishali, (Bihar)
5. Dvadash Anuprekshao ka darshanik & Samajik Adhyayan, Dr. Manju Jain, RIPJA, Vaishali, (Bihar)
6. Prakrit Sahitya Ka itihas, Dr. Jagdishchandra Jain, Choukhamba Publications, Varanasi
7. Prakrit Sahitya aur Bhartiya Paramparaye, Prof. Radhavallabh Tripathi, CSU, Delhi

PUNYASHLOK AHILYADEVI HOLKAR SOLAPUR UNIVERSITY, SOLAPUR

Faculty of Humanities

PRAKRIT * M.A. Part – I [SEM-I]

NEP * w.e.f. 2026

DSE (Discipline Specific Elective) (Any one)

DSE 1.4: आ. देवसेन आ ण त्यांचे साहित्य

Aacharya Devasen and his Literature

Max. Mark: 60 + 40 **Total Lectures: 60 hrs.**

Unit No. 1	**Aa. Devasen: Introduction** आ. देवसेन: परिचय	**Lectures : 15**
	I) Aa. Devasen: Life, Period and Succession II) Aa. Devasen: Literary Contribution I) आ. देवसेन: जीवन, काल व गुरु परंपरा II) आ. देवसेन: साहित्यिक योगदान	
Unit No. 2	**Importance of Aa. Devasen's Literature** आ. देवसेन यांच्या साहित्याचे महत्व	**Lectures : 15**
	I) Subject of Literature II) Characteristics of Literature I) साहित्याची वषयवस्तू II) साहित्याची वै शष्ठ्ये	
Unit No. 3	**Aaradhanasaar** आराधनासार	**Lectures : 15**
	I) Aaradhanasar: Introduction, Subject and Characteristic II) Selected Text: First 1 to 50 Verses I) आराधनासार: परिचय, वषयवस्तु व वै शष्ठये II) निवडक गाथा: 1 ते 50	
Unit No. 4	**Tatwasaar** तत्वसार	**Lectures : 15**
	I) Tatwasaar: Introduction, Subject and Characteristic II) Selected Text: First 1 to 50 Verses I) तत्त्वसार: परिचय , वषयवस्तु व वै शष्ठये II) निवडक गाथा: 1 ते 50	

Reference Books:

1. Jain Sahitya Ka Bruhat Itihas, Parshwanath Vidyashram Shodh Sansthan, Varanasi.
2. Jain aacharyonka Parichay, Bhartiya jnanpeeth, Lodhi Road, New Delhi
3. Aaradhanasaar, JSSS, Jeevraj Jain Granthamala, Solapur.
4. Tatwasaar, JSSS, Jeevraj Jain Granthamala, Solapur.
4. Prakrit bhasha Aur Sahitya, Pro. Dr. Hrishabhchandra Jain, RIPJA, Vaishali, (Bihar)
5. Jain aagam Sahitya Manan evam Mimasa: Devendra Muni
6. Prakrit Bhav Sangraha, JSSS, Jeevraj Jain Granthamala, Solapur

PUNYASHLOK AHILYADEVI HOLKAR SOLAPUR UNIVERSITY, SOLAPUR

Faculty of Humanities

PRAKRIT * M.A. Part – I [SEM-I]

NEP * w.e.f. 2026

DSE (Discipline Specific Elective) (Any one)

DSE 1.5: प्राकृत खंड काव्य

Prakrit Volume Poetry

Max. Mark: 60 + 40 **Total Lectures: 60 hrs.**

Unit No. 1	**Development of Prakrit Volume Poetry** खंडकाव्य साहित्याचा वकास	**Lectures : 15**
	I) Prakrit Volume Poetry: Origin and Development II) Prakrit Volume Poetry: Characteristics I) प्राकृत खंड काव्य साहित्य: उद्‌गम व वकास II) प्राकृत खंड काव्य साहित्य: वै शष्ट्ये	
Unit No. 2	**Prakrit Volume Poetry Introduction** प्राकृत खंडकाव्य परिचय	**Lectures: 15**
	I) Prakrit Volume Poetry Literature: Introduction II) Impact of Prakrit poetry on Volume Poetry I) प्राकृत खंड काव्य साहित्य: परिचय II) प्राकृत काव्य परंपरेचा खंड काव्य साहित्य रचनेवर प्रभाव	
Unit No. 3	**Kamsavaho: Introduction** कंसवहो : परिचय	**Lectures: 15**
	I) Kamsavaho: Composer Ramapanivada and its Literary Introduction II) Kamsavaho: Linguistic and literary Characteristics I) 'कंसवहो': रचनाकार रामपाणीवाद यांचा साहित्यिक परिचय II) 'कंसवहो': भा षक व साहित्यिक वै शष्ठये	
Unit No. 4	**'Kamsavaho : text** 'कंसवहो' मूळपाठ	**Lectures : 15**
	I) Kamsavaho: Introduction of Story II) Kamsavaho: First Selected 100 verses I) 'कंसवहो': कथा परिचय II) 'कंसवहो': निवडक प्रारं भक १०० गाथा	

Reference Books:

1. Jain Sahitya Ka Bruhat Itihas, Parshwanath Vidyashram Shodh Sansthan, Varanasi.
2. Kamsavaho, Ed. A. N. Upadhye, MLBD, Delhi
3. Kamsavaho, Ed. Ranjansoorideva, Delhi Publication House, Delhi
4. Prakrit Sahitya Ka itihas, Dr. Jagdishchandra Jain, Choukhamba Publications, Varanasi
5. Prakrit Sahitya aur Bhartiya Paramparaye, Prof. Radhavallabh Tripathi, CSU, Delhi

PUNYASHLOK AHILYADEVI HOLKAR SOLAPUR UNIVERSITY, SOLAPUR

Faculty of Humanities

PRAKRIT * M.A. Part – I [SEM-I]

NEP * w.e.f. 2026

DSE (Discipline Specific Elective) (Any one)

DSE 1.6: प्राकृत व्याकरण साहित्य

Prakrit Grammar Literature

Max. Mark: 60 + 40 **Total Lectures: 60 hrs.**

Unit No. 1	**Ancient Indian Grammar** ने मचंद्र भारतीय व्याकरणशास्त्र	**Lectures : 15**
	I) Development of Indian Grammar Tradition II) Introduction of ancient Indian Grammarians I) प्राचीन भारतीय व्याकरण शास्त्राचा वकास आ ण भू मका II) प्राचीन भारतीय व्याकरणकार	
Unit No. 2	**Ancient Indian Grammar** ने मचंद्र भारतीय व्याकरणशास्त्र	**Lectures : 15**
	I) Introduction of ancient Indian Grammar Composition II) History of Prakrit grammar and Grammarians I) प्राचीन भारतीय भाषेतील व भन्न व्याकर णक रचना II)प्राकृत व्याकरण आ ण व्याकरणकार यांचा इतिहास	
Unit No. 3	**Prakrit Grammaric Literature** प्राकृत व्याकर णक साहित्य	**Lectures : 15**
	I) Prakrit Grammar Literature: Composer and Literary Introduction II) Grammar of Various Prakrit: Nature and Characteristics I) प्राकृत व्याकरण ग्रंथ: रचनाकार व साहित्य परिचय (का लक व भा षक) II) व वध प्राकृतांचे व्याकरण: स्वरुप व वै शष्ट्ये	
Unit No. 4	**Siddha-hem-shabdanushasan: Study of Formulaes** सद्ध-हेम-शब्दानुशासन: मूळसूत्र यांचे अध्ययन	**Lectures : 15**
	I) Siddhahemshabdanushasan: 8th Chap., 1st. Sub. Chapter - Formulae 1 to 50 II) Siddhahemshabdanushasan: 8th Chap., 1st. Sub. Chapter Formulae 51 to 100 I) सद्ध-हेम-शब्दानुशासन: अष्टम अध्याय - प्रथम पाद, प्रारं भक ०१ ते ५० सूत्रे II) सद्ध-हेम-शब्दानुशासन: अष्टम अध्याय - प्रथम पाद, प्रारं भक ५१ ते १०० सूत्रे	

Reference Books:

1. Prakrit Bhasha Aur Sahitya Ka Aalochnatmak Itihas, Dr. N.C. Shastri
2. Bhasha Vigyan Evam Bhasha Shastra, K. Dwivedi Vishvavidyalaya Prakashan, Varanasi
3. Prakrit Sahityacha Itihas, G.V.Tagare, MVGNM, Nagpur
4. Jain aagam Sahitya Manan evam Mimasa, Ach.Devendra Muni
5. Prakrit bhashaonka Tulanatmak Vyakran, K. R. Chandra,
6. Paramparagat Prakrit Vyakran Ki Samiksha Aur Ardhmagdhi, K. R. Chandra,
7. Prakrit Bhashaonka Vyakran, Richard Pischel, Trans. By
8. Prakrit vyakran Praveshika, Dr. Satyaranjan Banerjee, BL Institute, Delhi
9. Prakrit Prakash, Choukhamba Prakashan, Varanasi

PUNYASHLOK AHILYADEVI HOLKAR SOLAPUR UNIVERSITY, SOLAPUR

Faculty of Humanities

PRAKRIT * M.A. Part – I [SEM-I]

NEP * w.e.f. 2026

Compulsory Paper

RM 1.1: Prakrit Language & Literature: Research Methodology

प्राकृत भाषा व साहित्य: संशोधन पद्धतीशास्त्र

Max. Mark: 60 + 40 **Total Lectures: 60 hrs.**

Unit No. 1	संशोधन शास्त्र **Research Methodolgy**	**Lectures : 15**
	अ) संशोधन: संकल्पना व स्वरूप ब) संशोधनाचे प्रयोजन व संशोधकाचे गुण क) संशोधन पद्धती ड) साहित्य संशोधन व इतर ज्ञानशास्त्रीय संशोधनाचे वेगळेपण a) Research: concept and nature b) Purpose of research & qualities of the researcher c) Research methods d) Distinction between literary res.& other epistemological res.	
Unit No. 2	भाषा संशोधनाचे स्वरूप **Nature of Language Research**	**Lectures : 15**
	अ) भाषा व संशोधन ब) भाषाभ्यासाच्या व वध पद्धती व प्राकृत भाषेचे संशोधन क) प्राकृत भाषा व बोलींचे संशोधन ड) साहित्याचे भा षक, शैलीवैज्ञानिक संशोधन a) Language and research b) Different methods of lang. study & res. of Prakrit lang. c) Research of Prakrit lang. & dialects d) Linguistic, stylistic research of literature	
Unit No. 3	साहित्य संशोधनाचे स्वरूप **Nature of literature research**	**Lectures : 15**
	अ) साहित्यकृतीनिष्ठ संशोधन ब) लेखकनिष्ठ संशोधन क) साहित्यप्रकारनिष्ठ संशोधन ड) साहित्याचे कालनिष्ठ संशोधन a) Literary research b) Authorial research C) Genre-oriented research d) Chronological research of literature	
Unit No. 4	संशोधनात्मक लेखन **Research writing**	**Lectures : 15**
	अ) संशोधनाची सैद्धांतिक मांडणी, पारिभा षक संज्ञा व उपयोजन ब) शोधनिबंध लेखन व प्रबंधलेखन प्र क्रयेचे टप्पे क) प्रबंधलेखनाची भाषा, प्रबंधलेखनातील समस्या ड) संदर्भसूची, निर्देशसूची, परि शष्ट्ये इ. A) Theoretical framework, terminology and application of research b) The stages of thesis writing and dissertation writing process C) Language of Dissertation, Problems in Dissertation d) Reference list, index, appendices etc.	

Reference Books:

१. संशोधन: स्वरूप आ ण समस्या: बाळासाहेब गुंजाळ, शब्दालय प्रकाशन, श्रीरामपूर.

२. संशोधन सद्धांत आ ण पद्धती: सदा कर्‌हाडे लोकवाङ्मय गृह, मुंबई.

३. संशोधनपद्धती प्र क्रया आ ण अंतरंग: संपा. सु.रा. चुनेकर, रंगनाथ पठारे

४. साहित्य संशोधन: वाटा आ ण वळणे: सुधाकर शेलार, अक्षर वाङ्मय प्रकाशन, पुणे.

५. साहित्य संशोधनाची मूलतत्त्वे: जगन्नाथ चौधरी, अथर्व पब्लिकेशन्स, जळगांव

६. संशोधनाची क्षेत्रे आ ण पद्धती: जयश्री पाटणकर, शब्दालय प्रकाशन, श्रीरामपूर.

PUNYASHLOK AHILYADEVI HOLKAR SOLAPUR UNIVERSITY, SOLAPUR

Faculty of Humanities

PRAKRIT * M.A. Part – I [SEM-II]

NEP * w.e.f. 2026

Compulsory Paper

DSC 2.1: प्राकृत साहित्याचा इतिहास

History of Prakrit Literature

Max. Mark: 60 + 40 **Total Lectures: 60 hrs.**

Unit No. 1	**Prakrit Literature** प्राकृत साहित्य	**Lectures : 15**
	I) Introduction to various compositional types in Prakrit literature II) Agama Literature: Ardhamagadhi, Magadhi(Pali) and Shauraseni: Development - A Brief Introduction I) प्राकृत साहित्यामधील वै वध्यपूर्ण रचना प्रकार यांचा परिचय II) आगम साहित्य: अर्धमागधी, मागधी(पाली) आ ण शौरसेनी: वकास - सं क्षप्त परिचय	
Unit No. 2	**Classification of Prakrit Literature & Linguistics** प्राकृत साहित्यिक भाषा व वर्गीकरण	**Lectures : 15**
	I) Maharashtrian, Niya and Paisachi: A Brief Literary Introduction II) Apabhransh: Introductory overview of Literature I) महाराष्ट्री, निया आ ण पैशाची: सं क्षप्त साहित्य परिचय II) अपभ्रंश: सं क्षप्त साहित्य परिचय	
Unit No. 3	**Drama and Sattaka Compositions** नाट्य व सट्टक साहित्य रचना	**Lectures : 15**
	I) Dramatic Literature: Prakrit Experiments by Bharata Muni Instructions on: Characters, Dialogue, Language and Interpretation II) Sattaka: Intoduction I) नाट्य साहित्य: भरत मुनींचे प्राकृत प्रयोग वषयक निर्देश: पात्रे, संवाद, भाषा आ ण वभाषा II) सट्टक: परिचय	
Unit No. 4	**Prakrit 'Sattaka' Literatures** प्राकृत सट्टक व लाक्ष णक साहित्य	**Lectures : 15**
	I) Prakrit Poetic Literature: Various Types: Kavya and Hymns etc.: A Brief Intro. II) Prakrit Symbolic Literature: Lexicon, Grammar and Chhand: A Brief Introduction I) प्राकृत काव्य साहित्य: व वध प्रकार: काव्य व स्तोत्र इ.: एक सं क्षप्त परिचय II)प्राकृत लाक्ष णक साहित्य: कोश, व्याकरण व छंद: सं क्षप्त परिचय	

Reference Books:

1. Shourseni Prakrit Bhasha Sahitya Ka Sankshipta Itihas, Dr. Rajaram Jain, Kundkund Bharati, Delhi
2. Shaurseni Prakrit Bhasha Aur Vyakaran, Dr. Udaychandra Jain
3. Prakrit Bhashaon ka itihas, Dr. Sudarshan Mishra, Pali-Prakrit Project, CSU, Delhi
4. Prakrit Bhashaon ki Natya Sahitya mein Prayuktiya, Dr, S. Mishra, Prakrit Study Centre, CSU, Jaipur
5. Prakrit Adhyayan, Dr. Veerchandra jain, Prachyavidya evam Jain Sanskruti Sansthan, Ladnun (Raj.)
6. Natyashastra mein Prakrit Sandarbh, Dr. Sudarshan Mishra, Prakrit Study Centre, CSU, Jaipur
7. Guru Paramapra se prapt Digambar Jain aagam, Dr. M.D.Vasantraj,Varni Jain Sansthan,Varanasi
8. Sanskrit Natakon mein Shaurseni, Prof. S.R. Suridev, Vishvavidyalaya Prakashan, Varanasi

PUNYASHLOK AHILYADEVI HOLKAR SOLAPUR UNIVERSITY, SOLAPUR

Faculty of Humanities

PRAKRIT * M.A. Part – I [SEM-II]

NEP * w.e.f. 2026

Compulsory Paper

DSC 2.2: प्राकृत काव्य

Prakrit kavya

Max. Mark: 60 + 40 **Total Lectures: 60 hrs.**

Unit No. 1	**Prakrit Poetic Literature** प्राकृत काव्य	**Lectures : 15**
	I) Intoduction to History of Prakrit Poetic Compositions II) Classification of Prakrit poetic compositions I) प्राकृत काव्य साहित्य रचनेचा ऐतिहा सक परिचय II) प्राकृत काव्य रचनांचे वर्गीकरण	
Unit No. 2	**Prakrit 'Mahakavya'** प्राकृत महाकाव्य	**Lectures : 15**
	I) Introduction to Prakrit Mahakavya II) History and characteristic of Prakrit Mahakavya I) महाकाव्याची वै शष्ट्ये आ ण इतिहास II) महाकाव्यांचा परिचय	
Unit No. 3	**Prakrit 'Khandkavyas'** प्राकृत खण्डकाव्य	**Lectures : 15**
	I) Introduction to Prakrit khandakavya II) History and characteristic of Prakrit khandakavya I) खंड काव्यांचा इतिहास आ ण वै शष्ट्ये II) खंड काव्यांचा परिचय	
Unit No. 4	**Prakrit 'Muktak kavya', Vajjalaggam: Text** प्राकृत मुक्तक काव्य व 'वज्जालग्गं' मूळ गाथा	**Lectures : 15**
	I) Prakrit Muktakakavya: History, Characteristic and Introduction II) Vajjalaggam : Prakrit Muktakakavya: First 50 Verse I) मुक्तक काव्यांचा इतिहास, वै शष्ट्ये आ ण परिचय II) वज्जालग्गं - मुक्तक काव्य, प्रारं भक ५० गाथा	

Reference Books:

1. Prakrit Bhasha aur Sahitya Ka Aalochanatmak Itihas: Dr. NC Shastri, Tara Book Agency, Varanasi
2. Prakrit Sahitya aur Bhartiya Paramparaye, Prof. Radhavallabh Tripathi, CSU, Delhi
3. Gathasaptashati: Mahakavi Haal: Pratima Prakashan, Pune
4. Vajjalaggam: Vishwanath Pathak, PVRI, Varanasi
5. Prakrit Bhasha se anupranit Bhartiya Bhashaye, Dr. Jyotibabu Jain, Bhartiya Jnanpith, Delhi
6. Prakrit Sahitya aur Bhartiya Paramparaye, Prof. Radhavallabh Tripathi, CSU, Delhi
7. Prakrit Bhashaon ka itihas, Dr. Sudarshan Mishra, Pali-Prakrit Project, CSU, Delhi

PUNYASHLOK AHILYADEVI HOLKAR SOLAPUR UNIVERSITY, SOLAPUR

Faculty of Humanities

PRAKRIT * M.A. Part – I [SEM-II]

NEP * w.e.f. 2026

Compulsory Paper

DSC 2.3: शौरसेनी आगम

Shourseni Aagam

Max. Mark: 80 **Total Lectures: 60 hrs.**

Unit No. 1	**Succession** परंपरा	**Lectures : 15**
	I) Shourseni: History, Succession and Development II) Classification and characteristics of 'Aagamas' I) शौरसेनी आगम: उदगम, परंपरा व इतिहास II) आगमांचे वर्गीकरण व वै शष्ट्ये	
Unit No. 2	**Tradition of Aacharya and Aagam** आचार्य परंपरा व आगम	**Lectures : 15**
	I) Aa. Dharasen: Guru Paramapra (Succession) II) Commentaries on 'Shatakhandagam': an Introductory overview I) आचार्य धरसेन: गुरु परंपरा II) 'षटखंडागम': व्याख्या व टिका साहित्य: परिचय	
Unit No. 3	**Introduction to Agamas** आगम ग्रंथ परिचय: भगवती आराधना	**Lectures : 15**
	I) Aa. Shivarya: Life and his Literature II) 'Bhagwati Aaradhana: Verse 774 to 805 I) आ. शवार्य: जीवन आ ण कृति II) भ. आराधना: मूळ गाथा 774 ते 805)	
Unit No. 4	**Introduction to Agamas** आगम ग्रंथ परिचय: भगवती आराधना	**Lectures : 15**
	I) 'Bhagwati Aaradhana: Verse 805 to 885 II) 'Bhagwati Aaradhana: Philosophical and religious importance I) भगवती आराधना: मूळ गाथा 805 ते 885 II) भगवती आराधना: तात्विक, आध्यात्मिक व धा र्मक महत्व	

Reference Books:

1. Dhaval-Jaydhaval saar, Pandit Jawaharlal Shastri, Shree Ganesh Varni Jain Sansthan, Varanasi
2. Mahaveer aur unaki Aacharya Parampara: Dr.N.C. Shastri
3. Shatkhandagam: Volume - 1, JSSS, Solapur, Bhagwati Aaradhana: JSSS, Solapur
5. Shatkhandagam Parisheelan: Pandit Balchandra Shastri, Bharatiya Jnanpith, Delhi
6. Shaurseni Prakrit Bhasha Sahitya ka Sankshipt Itihas, Dr. Rajaram Jain, Kundakund Bharati, Delhi
7. Bhagwati Aaradhana Parisheelan, Ed. Premsuman Jain, Bh. Rishabhdev Granthmala, Jaipur
8. On the lang. of The Satkhandagama, Dr. S. R. Banerjee, Ganesh Varni Jain Sansthan, Varanasi

PUNYASHLOK AHILYADEVI HOLKAR SOLAPUR UNIVERSITY, SOLAPUR

Faculty of Huminites

PRAKRIT * M.A. Part – I [SEM-II]

NEP * w.e.f. 2026

Compulsory Paper

DSC 2.4: हस्त ल खत ग्रंथ संशोधन पद्धती

Manuscript Research Method

Max. Mark: 30 + 20 **Total Lectures: 30 hrs.**

Unit No. 1	**Development of Writing: Ancient Writing Materials, Scripts and Traditions** लेखन पद्धतीचा वकास: प्राचीन लेखन सामग्री, लपी व परंपरा	**Lectures : 07**
	I) लेखन पद्धतीचा इतिहास, प्राचीन लेखन सामग्री (कठोर व लव चक माध्यमे) लपी व पद्धती II) श्रुतलेखन: परंपरा व उद्देश, भारतीय व पाश्चात्य परंपरेचा परिचय I) History of writing systems, ancient writing materials (hard and flexible mediums), scripts and methods II) Dictation: Tradition and Purpose, Introduction to Indian and Western Traditions	
Unit No. 2	**Manuscripts: Forms and Different Mediums** हस्त ल खते: स्वरूप व व वध माध्यमे	**Lectures : 08**
	I) लेखक: ल पकार वषयक प्राचीन धारणा II) प्रति लपीकरण: परंपरा व उद्देश I) Author: Ancient Concepts of Scribalism II) Transcription: Tradition &Purpose	
Unit No.3	**Manuscripts: Importance, Status, Methods of Preservation and Acquisition** हस्त ल खते: महत्व, स्थिती, संरक्षण पद्धती व संपादन	**Lectures : 08**
	I) हस्त ल खते: संरक्षण, महत्व, स्थिती व उपाय II) हस्त ल खते: संपादन व समस्या (पाठ संशोधन व संपादन) I) Manuscripts: Preservation, Importance, Status and Solutions II) Manuscripts: Editing and Problems (Text Research and Editing)	
Unit No.4	**Manuscript Archives: Cataloging and Specialization** हस्त ल खत भांडार: सूचीकरण व वशेषज्ञ	**Lectures : 07**
	I) सूचीकरण व वशेषज्ञ याचे गुण II) हस्त ल खत भांडार: परिचय I) Cataloging and Qualities of Specialists II) Manuscript Archives: Introduction	

Reference Books:

1. Hastalikhit sanrakshan, Shrinand Bapat, Bhandarkar Institute, Pune
2. Pandulipi vigyan, Dr. Satendra, Rajsthan granth Academy, Jaipur
3. Manuscripts at Walchand College of Arts and Science
3. Manuscripts at Dahigav Granthalaya

PUNYASHLOK AHILYADEVI HOLKAR SOLAPUR UNIVERSITY, SOLAPUR

Faculty of Huminites

PRAKRIT * M.A. Part – I [SEM-II]

NEP * w.e.f. 2026

DSE (Discipline Specific Elective) (Any one)

DSE 2.1: प्राकृत कथा साहित्य

Prakrit Katha Sahitya

Max. Mark: 60 + 40 **Total Lectures: 60 hrs.**

Unit No. 1	**Development of Story Literature** कथा साहित्य परंपरेचा वकास	**Lectures : 15**
	I) Story Literature: Historical Background and Development II) Story Literature: Subject, Style and Impact I) कथा साहित्य: ऐतिहा सक पार्श्वभूमी, वकास II) कथा साहित्य: वषयवस्तू, शैली, प्रभाव	
Unit No. 2	**Introduction of Prakrit Fiction (Story)** कथा साहित्याचा परिचय	**Lectures : 15**
	I) Prakrit Story Literature : Introduction II) Classification of Stories I) प्राकृत कथा साहित्य: परिचय II) कथेचे व र्गकरण: व वध मते व दृष्टीकोणानुसार	
Unit No. 3	**'Vasudevahindi'** वसुदेव हिंडी	**Lectures : 15**
	I) Vasudevahindi: Introduction II) Linguistic and Literary Characteristics, Introduction and Subject I) वसुदेवहिंडी' रचना: परिचय II) भा षक व साहित्यिक वै शष्ठये, कथा आ ण वषयवस्तु परिचय	
Unit No. 4	**Vasudevahindi Selected Stories** वसुदेवहिंडी :निवडक कथावस्तू	**Lectures : 15**
	I) Neeljasa Lambhak: Original Text II) Lord Rishabhadeva: Introduction of Life Story and Short story I) नीलजसा लंभक: मूळ पाठ II) भ. ऋषभदेव जीवन परिचय, लघु कथांचा परिचय	

Reference Books:

1. Jain Sahitya Ka Bruhat Itihas, Parshwanath Vidyashram Shodh Sansthan, Varanasi.
2. Jain katha Sahitya ki Vikas Yatra, Devendra Muni,
3. Vasudevhindi, Ed. Ranjandevsooridev, Delhi Publication House, Delhi
4. Prakrit Sahitya Ka itihas, Dr. Jagdishchandra Jain, Choukhamba Publications, Varanasi
5. Prakrit Sahitya aur Bhartiya Paramparaye, Prof. Radhavallabh Tripathi, CSU, Delhi
6. Jain katha Sahitya, Dr. J.C. Jain, Prakrit Bharti Academy, Jaipur

PUNYASHLOK AHILYADEVI HOLKAR SOLAPUR UNIVERSITY, SOLAPUR

Faculty of Huminites

PRAKRIT * M.A. Part – I [SEM-II]

NEP * w.e.f. 2026

DSE (Discipline Specific Elective) (Any one)

DSE 2.2: हरीभद्रसुरी आ ण त्यांचे साहित्य

Haribhadrasuri and His Literature

Max. Mark: 60 + 40 **Total Lectures: 60 hrs.**

Unit No. 1	**Haribhadrasuri : Life Story and his Literay Contribution** हरीभद्रसुरी : जीवन आ ण साहित्यिक योगदान	**Lectures : 15**
	I) Haribhadrasuri: Life II) Haribhadrasuri: Introduction of Literature I) हरिभद्रसूरी: जीवन II) हरिभद्रसूरी: साहित्य परिचय	
Unit No. 2	**Story Literature** कथा साहित्य	**Lectures : 15**
	I) Introduction to 'Samaraicchakaha' II) Text Chariyasangahanigahao (Verse 1-30) I) 'समराइच्चकहा'चा परिचय II) मूलपाठ - चरियसंगहणीगाहाओ (गाथा 1-30)	
Unit No. 3	**Poetry** हरीभद्रसुरी यांचे काव्य साहित्य	**Lectures : 15**
	I) Introduction to 'Dhurtakhyan' II) Chapter: 4 & 5 I) 'धुर्ताख्यान' परिचय II) अध्याय: 4 & 5	
Unit No. 4	**Philosophical Literature** हरीभद्रसुरी यांचे गृहस्थाचार वषयक साहित्य	**Lectures : 15**
	I) Introductory and Special Study of 'Saavay-Pannatti' II) 'Saavay-Pannatti'- Verse: 01-30 I) 'सावयपन्नत्ती' ग्रंथाचे परिचयात्मक व वशेष अभ्यास II) 'सावयपन्नत्ती' - मुल गाथा: 01-30	

Reference Books:

1. Haribhadra Sahitya mein Samaj evam Sanskruti, Kamal Jain, Apabhrnash Sahitya Academy, Jaipur
2. Saavay-Pannatti: Pt. Balchandra Shastri, Bharatiya Jnanpith, Delhi
3. Dhurtakhyan: Jinvijay Muni: Bharatiya Vidya Bhawan, Mumbai
4. Samaradityakaha: Dr. R.C. Jain: Bharatiya Jnanpith, Delhi
5. Haribhadrasuri ka Jain Dharma Mein Yogdan, Dr.Darshanprabha
6. Jain Sahitya ka Brihat Itihas, Parshwanath Vidyapeeth, Varanasi

PUNYASHLOK AHILYADEVI HOLKAR SOLAPUR UNIVERSITY, SOLAPUR

Faculty of Huminites

PRAKRIT * M.A. Part – I [SEM-II]

NEP * w.e.f. 2026

DSE (Discipline Specific Elective) (Any one)

DSE 2.3: प्राकृत चंपु काव्य 'कुवलयमाला'

Prakrit Champu Kavya 'Kuvalayamala'

Max. Mark: 60 + 40 **Total Lectures: 60 hrs..**

Unit No. 1	**Champukavya Concept** चंपुकाव्य संकल्पना	**Lectures : 15**
	I) Introduction II) Literature Speciality I) चंपुकाव्य साहित्य प्रकाराचा परिचय II) चंपुकाव्य वै शष्ट्ये	
Unit No. 2	**Selected Prakrit Champukavya** प्राकृत चंपुकाव्य रचना	**Lectures : 15**
	I) Champukavya Writers II) Different Champukavya I) चंपू रचनाकार व प्रभाव II) व वध सहित्य रचना	
Unit No. 3	**'Kuvalayamala': Introduction** 'कुवलयमाला' परिचय	**Lectures : 15**
	I) Kuvalayamala: Writer Udyotansuri: Introduction of Life and Contribution II) Kuvalayamala: Characteristics I) कुवलयमाला: रच. उद्योतनसुरी : जीवन परिचय व योगदान II) कुवलयमाला: वै शष्ठ्ये	
Unit No. 4	**Kuvalaymala Selected Gatha** 'कुवलयमाला' निवडक प्रकरण	**Lectures : 15**
	I) Selected Verse: 01 to 50 II) Selected Verse: 51 to 100 I) निवडक गाथा 1 To 50 II) निवडक गाथा 51 To 100	

Reference Books:

1. Prakrit Sahitya Ka Itihas: Dr.J. C. Jain : Choukhamba Publication, Varanasi
2. Jain Sahitya ka Brihat Itihas, Parshwanath Vidyapeeth, Varanasi
3. Kuvalayamala: Ed. Premsuman Jain,Prakrit Bharti Academy, Jaipur
4. Prakrit Sahitya aur Bhartiya Paramparaye, Prof. Radhavallabh Tripathi, CSU, Delhi

PUNYASHLOK AHILYADEVI HOLKAR SOLAPUR UNIVERSITY, SOLAPUR

Faculty of Huminites

PRAKRIT * M.A. Part – I [SEM-II]

NEP * w.e.f. 2026

DSE (Discipline Specific Elective) (Any one)

DSE 2.4: भावपाहुड
Bhavapahuda

Max. Mark: 60 + 40 **Total Lectures: 60 hrs.**

Unit No. 1	**Bhavapahuda: Introduction** 'भावपाहुड ' परिचय	**Lectures : 15**
	I) Bhavapahuda: Introduction of writer Aa. Devasen II) Aa. Devasen: Introduction of Literary Books I) भावपाहुड: रचनाकार आ. देवसेन यांचा परिचय II) आ. देवसेन यांच्या साहित्याचा परिचय	
Unit No. 2	**Bhavapahuda: Specialities** 'भावपाहुड ' वै शष्ट्ये	**Lectures : 15**
	I) Bhavapahuda: Characteristics II) Bhavapahuda: Introduction of Linguistic style I) भावपाहुड: वै शष्ठ्ये II) भावपाहुड: रचनेची भाषाशैली	
Unit No. 3	**Bhavapahuda: Selected Verse** भावपाहुड: निवडक गाथा	**Lectures : 15**
	I) Bhavapahuda: Introduction II) Bhavapahuda: Text: Verse: 01 to 25 I) भावपाहुड: परिचय II) भावपाहुड निवडक गाथा: 01 ते 25	
Unit No. 4	**Bhavapahuda: Selected Verse** भावपाहुड: निवडक गाथा	**Lectures : 15**
	I) Bhavapahuda: Text: Verse: 26 to 60 II) Bhavapahuda: Text: Verse: 61 to 100 I) भावपाहुड निवडक गाथा: 26 ते 60 II) भावपाहुड निवडक गाथा: 61 ते 100	

Reference Books:

1. Prakrit Sahitya Ka Itihas: Dr.J.C.Jain : Choukhamba Publications, Varanasi
2. Bhavapahuda, Ed. Hukumchand Bharilla, Jaipur
3. Prakrit Bhav Sangraha, Aa. Devasen, JSSS, Jeevraj Jain Granthmala, Solapur

PUNYASHLOK AHILYADEVI HOLKAR SOLAPUR UNIVERSITY, SOLAPUR

Faculty of Huminites

PRAKRIT * M.A. Part – I [SEM-II]

NEP * w.e.f. 2026

DSE (Discipline Specific Elective) (Any one)

DSE 2.5: पाली: भाषा व साहित्य

Pali: Language and Literature

Max. Mark: 60 + 40 **Total Lectures: 60 hrs.**

Unit No. 1	**Pali : Origin and Development** पाली : उगम व वकास	**Lectures : 15**
	I) Origin of Pali language and its Development II) Pali Language of Common People and its Format I) प्राकृत भाषेचा उगम आ ण वकास II) सामान्य जनांची प्राकृत भाषा आ ण तिचे स्वरूप	
Unit No. 2	**Pali : Importance, Inscriptions** पाली : महत्व व शीलालेख	**Lectures : 15**
	I) Importance Ancient Pali language II) Pali Inscriptions I) पाली भाषेचे महत्व II) पाली शीलालेख	
Unit No. 3	**Nature of Pali** पाली भाषेचे स्वरूप	**Lectures : 15**
	I) Impact of Pali on Modern Languages II) Pali: Vowels, Consonants and Phonetics I) पाली भाषेचे आधुनिक भाषेवर प्रभाव II) पाली वर्णमाला, स्वर, व्यंजन व ध्वनीतत्व	
Unit No. 4	**Pali : Literary Introduction** पाली : साहित्य परिचय	**Lectures : 15**
	I) Pali Sangiti II) Introduction to Tripitak I) बौद्ध सं गती II) त्रि पटकांचा परिचय	

Reference Books:

1. Pali Sahityacha Parichaya: Dr. N. C. Shastri
2. Bhasha Vigyan Evam Bh. Shastra : K. Dwivedi Vishvavidyalaya Prakashan, Varanasi
3. Pali Sahityacha Itihas : Rahul Sanskrityayan
4. Prakrit Bhashaonka Vyakaran , Dr. Pischel
5. Magdhi Prakrit ke Prachintam abhilekh & kosh, Dr, Sudarshan Mishra, Pali-Prakrit Yojna, CSU, Delhi
6. Madhyakalin Magdhi Prakrit Vyakran Evam Sandarbh, Dr, Sudarshan Mishra, PPY, CSU, Delhi
7. Magdhi Prakrit ki Vibhashayein, Dr, Sudarshan Mishra, Pali-Prakrit Yojna, CSU, Delhi

PUNYASHLOK AHILYADEVI HOLKAR SOLAPUR UNIVERSITY, SOLAPUR

Faculty of Huminites

PRAKRIT * M.A. Part – I [SEM-II]

NEP * w.e.f. 2026

DSE (Discipline Specific Elective) (Any one)

DSE 2.6: मराठी जननी महाराष्ट्री प्राकृत

Marathi Janani Maharashtri Prakrit

Max. Mark: 60 + 40 **Total Lectures: 60 hrs..**

Unit No. 1	**General History of Prakrit Language** प्राकृत भाषेचा सामान्य इतिहास	**Lectures : 15**
	I) Origin and Development of Prakrit Language II) Regional Dialects of Prakrit Language I) प्राकृत भाषेची उत्पत्ती व वकास II) प्राकृत भाषेचे प्रादे शक प्रकार	
Unit No. 2	**Introduction of Maharashtri Prakrit Language** महाराष्ट्री प्राकृत भाषेचा परिचय	**Lectures : 15**
	I) Maharashtri Prakrit : Origin, Development, Region, Patron, II) Regional Dialects of Prakrit Language I) महाराष्ट्री प्राकृत : उत्पत्ती, वकास, प्रदेश, आश्रय व मध्ययुगीन भा षक स्वरुप II) महाराष्ट्री प्राकृत : शलालेख आ ण लपी	
Unit No. 3	**Nature of Maharashtri Prakrit** महाराष्ट्री प्राकृत भाषेचे स्वरुप	**Lectures : 15**
	I) Maharashtri Prakrit : Alphabet and Characteristic II) Maharashtri Prakrit : Literary Introduction I) महाराष्ट्री प्राकृत : वर्णमाला आ ण वै शष्ठ्ये II) महाराष्ट्री प्राकृत : साहित्य परिचय	
Unit No. 4	**Maharashtri Prakrit:** महाराष्ट्री प्राकृत : मराठी उत्पत्ती	**Lectures : 15**
	I) Classification of word in Maharashtri II) Maharashtri Prakrit: Literary Introduction I) महाराष्ट्री प्राकृत भाषेतील शब्दांचे व र्गकरण II) महाराष्ट्री प्राकृत : मराठी शब्द संग्रह	

Reference Books:

1. Purabhilekhvidya, Dr. Shobhana Gokhale, Continental Publ., Pune
2. Marathi Bhasha Udgam aani Vikas, K.P. Kulkarni, Mehta Publishing House, Pune
3. Prakrit Sahitya ka Itihas : Dr.J.C.Jain: Choukhamba Prakashan:Varanasi
4. Devnagari Mudrakshar Lekhankala Vol. 1, Dr. Bapurao Naik, Maharashtra Sahitya Parishad,
5. Haal Satvahanachi Gatha Saptshati, Pratima Prakashan, Pune
6. Marathi-Prakrit-sanbandh, Dr. K.V. Apte, Marathi Sanshodhan Mandal, Mumbai

PUNYASHLOK AHILYADEVI HOLKAR SOLAPUR UNIVERSITY, Solapur

Faculty of Humanities

M.A. Prakrit

M.A. Part –I [SEM-II] W.e.f. 2026-27

NEP Structure

OJT (On Job Training) (Any One) Optional

FP (Field Project) Credits 04

Max. Mark : 100

OJT /	**नोकरी अथवा स्वकार्य प्रशिक्षण**	**60 Hr**
	अ) प्राकृत भाषा संशोधन संस्थेत सहायक संशोधक म्हणून कार्य ब) प्रकाशन संस्थेतील प्राकृत भाषा प्रुफरीडिंग आणि संपादक कार्य क) शैक्षणिक व धार्मिक संस्थेतील प्रशिक्षक कार्य ड) हस्तलिखितांचा, शिलालेख अनुवादक कार्य	
	Or	
FP	क्षेत्रिय प्रकल्प	**60 Hr**
	अ) सर्वेक्षण प्रकल्प ब) अभ्यास सहल क्षेत्र निरीक्षण आणि अहवाल क) ग्रंथालय भेट -प्राचीन साहित्य निरीक्षण आणि अहवाल ड) पुरातत्व उत्खनन क्षेत्र भेट – प्राचीन भाषा/लिपी निरीक्षण, वाचन, लेखन आणि अहवाल	

फलनिष्पत्ती:

1. वद्यार्थ्यांना प्राकृत व्याकरणाच्या आधारे प्राकृत शब्दार्थ माहित होतील.
2. वद्यार्थ्यांना प्रत्यक्ष कार्याच्या जीवन कला शकता येईल.
3. प्राकृत गाथांचा अभ्यास करून वद्यार्थी अध्यात्म साधना शैली शकतील.
4. वद्यार्थ्यांना प्राचीन हस्त ल खत, मूर्तीकला, संस्कृती यांची ओळख होऊन संशोधन क्षेत्रात उपयुक्त ठरेल.
5. वद्यार्थ्यांची नैतिक मूल्ये वाढीस लागतील.